

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem
1.2 Kar	Történelem és Filozófia
1.3 Intézet	Magyar Történeti Intézet
1.4 Szakterület	Történelem
1.5 Képzési szint	Alapképzés (BA)
1.6 Szak / Képesítés	Régészet

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	A római kor régészete és anyagi kultúrája HLM1410						
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	Petruț Dávid egyetemi adjunktus						
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve							
2.4 Tanulmányi év	II	2.5 Félév	4	2.6. Értékelés módja	E	2.7 Tantárgy típusa	DS

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1 Heti óraszám	2	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor	2
3.4 Tantervben szereplő össz-óraszám	56	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	28
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					25
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					20
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portofóliók, referátumok, esszék kidolgozása					20
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					10
Vizsgák					6
Más tevékenységek:					
3.7 Egyéni munka össz-óraszama	81				
3.8 A félév össz-óraszama	137				
3.9 Kreditszám	2				

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	•
4.2 Kompetenciabeli	•

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	• Vetítési lehetőség, internet kapcsolat
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	•

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • A római korra és császárkori barbarikumra jellemző tárgyi leletekkel való megismerkedés • A nyersanyagok feldolgozási és a tárgyak előállításának módszereinek megismerése • A tanulmányozott korszak régészeti leletanyagának értelmezési módszereivel való megismerkedés • Fogalmi és tárgyi ismeretek elsajátítása • A tárgy ismeretéhez szükséges módszerek elsajátítása • A módszerek helyes használata a szakmán belül • Képesség az elsajátított információk továbbadására írásban és szóban, anyanyelven és egy választott idegen nyelven
Transzverzális kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • A magyar nyelvű terminológia elsajátítása • Az elsajátított alapismeretek felhasználása más rokon szakterületek helyzetének, eseményeinek leírásában • Továbbképzési indíttatás • Esettanulmányok feldolgozása és értékelése • Kutatási projektekből való részvétel

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<ul style="list-style-type: none"> • A római kori anyagi kultúra jellemzőinek elsajátítása • A tanulmányozott korszakkal kapcsolatosan felmerülő általános problémák megismerése
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	<ul style="list-style-type: none"> • Az erdélyi és Kárpát medencei római kori leletanyag közelebbi megismerése • A tanulmányozott leletanyag értelmezési módszereinek elsajátítása

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Bevezetés az anyagi kultúra fogalmába	Multimédiás vetítés	
2. Osztályozási és kutatási szempontok a római anyagi kultúrában	Multimédiás vetítés	
3. A római kerámia technológiája	Multimédiás vetítés	
4. A római kerámialeletek kategóriái	Multimédiás vetítés	
5. Kerámia mécsesek és az ókori mesterséges világítás	Multimédiás vetítés	
6. Kőfaragás a római korban	Multimédiás vetítés	
7. Leltározás követelményrendszere és feltételei	Multimédiás vetítés	
8. Római üvegművesség	Multimédiás vetítés	
9. Római üvegtárgyak funkcionalitása	Multimédiás vetítés	
10. Római bányászat	Multimédiás vetítés	
11. A limes anyagi kultúrája	Multimédiás vetítés	
12. A római vasmegmunkálás	Multimédiás vetítés	

13. A csont, agancs, elefántcsont, mint régészeti nyersanyag. A csontfaragványok típusai és funkciói	Multimédiás vetítés	
14. A római bronzművesség	Multimédiás vetítés	
8.2 Szeminárium / labor		
1. A bányászattal kapcsolatos tevékenységek dokumentálása	Rajz és fotódokumentáció gyakorlat	
2. A vasmegmunkálással kapcsolatos tevékenységek dokumentálása	Rajz és fotódokumentáció gyakorlat	
3. A bronzleletek dokumentálása	Rajz és fotódokumentáció gyakorlat	
4. A vasedények és vas apróleletek dokumentálása	Rajz és fotódokumentáció gyakorlat	
5. Az üvegyártással kapcsolatos tevékenységek dokumentálása	Rajz és fotódokumentáció gyakorlat	
6. Az üvegleletek dokumentálása	Rajz és fotódokumentáció gyakorlat	
7. A kerámiagyártással kapcsolatos tevékenységek dokumentálása	Rajz és fotódokumentáció gyakorlat	
8. Az üvegedények dokumentálása	Rajz és fotódokumentáció gyakorlat	
9. A kerámia világítóeszközök dokumentálása	Rajz és fotódokumentáció gyakorlat	
10. Az építőanyagok dokumentálása	Rajz és fotódokumentáció gyakorlat	
11. A csontmegmunkálással kapcsolatos tevékenységek dokumentálása	Rajz és fotódokumentáció gyakorlat	
12. A csontleletek dokumentálása	Rajz és fotódokumentáció gyakorlat	
13. A fegyverleletek dokumentálása	Rajz és fotódokumentáció gyakorlat	
14. Leletek múzeumi feldolgozása és leltározása	Rajz és fotódokumentáció gyakorlat	
Könyvészet		
<ol style="list-style-type: none"> 1. B. Cauuet, C. Rico, Mines et metallurgie dans l'Antiquite. Etat des recherches. Présentation, <i>Pallas</i>, 67, 2005, 213-16. 2. A. Woods, Mining, in J. S. Wachter, (ed.) <i>The Roman world</i>, Vol. 2, London-New York, 1987, 611-634. 3. V. Wollmann, <i>Mineritul metalifer, extragerea sării și carierele de piatră în Dacia Romană</i>, Cluj- 		

Napoca, 1996.

4. P. Damian, (ed.) *Alburnus Maior*. Volumul I, București, 2003.
5. W. Hilgers, *Lateinische Gefäßnamen*, Düsseldorf, 1969.
6. R. Petrovsky, *Studien zu römischen Bronzegefäßen mit Meisterstempeln*, Kölner Studien zur Archäologie der Römischen Provinzen, 1, Erlbach, 1993.
7. S. Tassinari, *Il vasellame bronzeo di Pompei*, Ministero per i beni culturali ed ambientali, Soprintendenza Archeologica di Pompei, Cataloghi 5, Roma, 1993.
8. S. Cociș, *Fibule din Dacia Romană*, Cluj-Napoca, 2004.
9. D. Alicu et alii, *Small Finds From Ulpia Traiana Sarmizegetusa*, Samizegetusa monograph 4, Cluj-Napoca, 1994, 11-63.
10. E. M. Stern, *Roman, Byzantine, and Early Medieval Glass. 10 BCE – 700 CE. Ernesto Wolf Collection*, Ostfildern Ruit, 2001, 13-30.
11. E. M. Stern, *Early Glass of the Ancient World. 1600 B.C. – A. D. 50. Ernesto Wolf Collection*, Ostfildern-Ruit, 2001, 19-30.
12. Sz. P. Pánczél – K. Lázok, A római Dácia üvegművészete, I. Bajusz (ed), *Mindennapi élet a római Dáciában*, Cluj-Napoca, 2003, 163-181
13. D. Foy – M. D. Nenna, *Tout feu tout sable. Mille ans de verre antique dans le Midi de la France*, Aix-en-Provence, 2001, 21-98.
14. S. M. E. van Lith – K. Randsborg, *Roman Glass in the West: A Social Study, Berichten van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek*, 35, 1985, 413-463.
15. B. Rütli, *Die römischen Gläser aus August und Kaiseraugst*, Forschungen in Augst, Band 13/1-2, Augst, 1991, 25-117
16. V. Rusu-Bolindeț, *Ceramica Romană de la Napoca*, Cluj-Napoca, 2007, 15-68.
17. D. Gabler, *Terra Sigillata, a rómaiak luxuskerámiaja*, Budapest, 2006.
18. S. Deschler-Erb, *Römische Beinartefakte aus Augusta Raurica. Rohmaterial, Technologie, Typologie und Chronologie*, Augst, 1998.
19. C. A. Roman, *Lamps from Dacia Porolissensis I*, Zalău, 2006.
20. D. Alicu, *Die Römischen Lampen von Sarmizegetusa. Die Funde der Jahre 1882-1976*, Zalău, 2006.
21. M. Sciallano - P. Sibella, *Amphores. Comment les identifier?*, Aix-en-Provence, 1991
22. G. Brodrigg, *Roman Brick and Tile*, Glouchester, 1987.
23. Gy. J. Hajnóczy, *Az építészet története. Ókor*, Budapest, 1994, 143-156.
24. C. Băluță, *Inscriptiile Daciei Romane*. Volumul III/6, București, 1999. 11-160.

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

- Az előadás átadja a hallgatónak a jövőbeli régész karrierjükhöz szükséges római kori régészettel és anyagi kultúrával kapcsolatos alapszereplőket.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	Az előadás anyagának és a könyvészetnek az ismerete. Minden helyes válasz 2 pontot ér. A maximális 10-es jegy eléréséhez 90 pont szükséges	Írásbeli vizsga (teszt) a kurzusanyagból és a kötelező könyvészetből	75%
10.5 Szeminárium / Labor	Egy leletegyüttes feldolgozását	A kutatási terv bemutatása és leadása	25%

	megcélzó kutatási terv megírása (projekt)		
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
<ul style="list-style-type: none"> • 40 pont megszerzése az írásbeli vizsgán és a kutatási terv bemutatása és leadása			

Kitöltés dátuma

2020.03.15

Előadás és szeminárium felelőse

Petruț Dávid egyetemi adjunktus

Az intézeti jóváhagyás dátuma

2020.03.31.

Intézetigazgató

Nagy Róbert-Miklós egyetemi docens

